

Standpunt KVAN/BRAIN over Out-of-Commerce werken

De Auteurswet wordt binnenkort gewijzigd. Hierdoor zal er een en ander veranderen voor de archiefsector. Zo wordt de uitzondering tot het maken van preserveringskopieën verbreed. De richtlijn introduceert een (impliciete) bevestiging dat werken in het publiek domein ook na digitalisering publiek domein blijven. In de wijzigingen zit verder een uitzondering voor tekst- en datamining en een uitzondering voor werken die niet langer in de handel zijn (Out-of-Commerce).

Om deze laatste aanpassing is veel te doen. Hoewel de wettekst van de uitzondering zo goed als vaststaat, kunnen we als sector nog wel aan de knoppen zitten als het gaat om de gebruikte concepten. Deze concepten worden nader ingevuld door een zogenaamde Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB). Zoals het archiefbesluit zich naar de Archiefwet verhoudt, zo zou deze maatregel verdere invulling geven aan de uitzondering voor werken die niet langer in de handel zijn.

Publiceren zonder toestemming

De uitzondering die geïntroduceerd wordt, geeft erfgoedinstellingen de mogelijkheid om werken online te publiceren die niet langer in de handel zijn, of dat nooit zijn geweest, zonder dat daarvoor toestemming nodig is van de rechthebbende. Dit kan tot een grote beschikbaarstelling leiden van erfgoed, aangezien de archieven vol staan van materiaal dat maatschappelijk relevant is, maar geen hoge economische waarde heeft.

Per soort werk zijn er twee manieren om materiaal online beschikbaar te stellen:

1. Wanneer een Collectieve Beheersorganisatie (CBO) voldoende representatief geacht wordt dan kan deze een licentie met verruimd effect aanbieden. Dat betreft een licentie van werken waarvan de rechten dus niet beheerd worden door deze CBO.
2. Alleen wanneer er geen representatieve CBO bestaat voor het soort werk, mag de instelling het werk zonder vergoeding online plaatsen. Deze wordt ook wel de terugvaluitzondering genoemd.

Stakeholdergesprekken

Het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) zal, nadat de wet de Eerste en Tweede Kamer gepasseerd is, een aantal stakeholdergesprekken houden. Deze gesprekken zullen de maatregel vormgeven. Vanwege het grote belang van deze maatregel is KVAN/BRAIN al enkele maanden bezig om een standpunt over deze aspecten te formuleren, mede gevoed door input vanuit de sector.

Standpunt

KVAN/BRAIN wil een gebalanceerd auteursrecht dat rekening houdt met de rechten van de makers en de wensen van de samenleving. Hierin zet KVAN/BRAIN zich in voor de maatschappelijke positie van de archiefinstelling. KVAN/BRAIN vraagt het ministerie van OCW om rekening te houden met deze maatschappelijke rol bij de te ontwikkelen AMvB.

Met de aanstaande wijzigingen zal er niet alleen voor de archiefsector een en ander veranderen, maar ook voor de CBO's. Zij zullen immers licenties moeten gaan uitgeven. Archieven hebben geen winsttoegmerk, wel een enorme maatschappelijke waarde in het preserveren en toegankelijk maken van

onze geschiedenis. CBO's vervullen een belangrijke economische functie binnen onze samenleving door de economische belangen van vervaardigers te vertegenwoordigen en beheren.

KVAN/BRAIN maakt zich sterk voor deze waarden en wil dat er recht gedaan wordt aan de functies van genoemde instituten. Daarnaast pleit KVAN/BRAIN voor balans tussen de rechten van vervaardiger en de wensen van maatschappij in het ontwikkelen van deze AMvB.

KVAN/BRAIN vraagt het Ministerie van OCW om:

1. Geen afgebakende lijsten te introduceren met betrekking tot de definitie van de 'gebruikelijke handelskanalen';
2. Een billijke formulering van de 'redelijke inspanning te goeder trouw' op te nemen in de AMvB;
3. Een algemene aannname te introduceren dat alle werken die meer dan 20 jaar geleden gepubliceerd zijn niet langer in de handel zijn, tenzij er voor een specifiek type werk andere afspraken zijn gemaakt (bijvoorbeeld romans of films). Een opname van een werk in een collectie moet daarbij niet gezien worden als een handelstransactie;
4. Bij een representativiteitstoets van genoemde artikelen moeten posities van archief en CBO meegewogen worden. KVAN/BRAIN stelt dat OCW in het AMvB opneemt dat een CBO niet representatief kan zijn voor een (sub)categorie van werken wanneer een van de volgende situaties toepasselijk is:
  - de erfgoedinstelling kan aantonen dat een substantieel of geheel aan werken van een vervaardiger nooit in de handel is geweest;
  - de erfgoedinstelling kan aantonen dat het materiaal nooit bedoeld is om in de handel gebruikt te worden;
  - de economische functie van het werk vervallen is.

De gedetailleerde standpunten worden rechtstreeks naar het ministerie gestuurd.